

ధ్యానభావనలు

స్వామి పరమార్థానంద

తెలుగు సేత :- మద్దారి రాజ్యశ్రీ
ముందుమాట

ధ్యానం, ఒక ఆధ్యాత్మిక సాధకునికి రెండు విధాలుగా తోడ్పడుతుంది. 1. ఆత్మజ్ఞానానికి మనసుని సంసిద్ధం చేస్తుంది. 2. గురువు ధ్యారా శాప్త అధ్యయనం చేసి పొందిన ఆత్మజ్ఞానాన్ని క్రోడీకరింపచేస్తుంది.

అనేక రకాల ధ్యానాలు ఉన్నాయి. అందులో ఒకదాన్ని విలువల గురించిన ధ్యానం అంటారు. ఇది మనసుని తొలిచే అనాగరిక భావాల వల్ల కలిగే దారుణ ఫలితాలని తెలుసు కునేటట్టు చేస్తుంది. దాని తర్వాత ధ్యానం చేసే వ్యక్తి, తనని తాను అటువంటి భావాల నించి విముక్తి పొందినట్టుగా ఊహించుకుంటాడు. మనసులో ఉన్న కలుపు మొక్కలనే అనారోగ్యపు చెడు తలంపులని పెకళించివేయటానికి తోడ్పడుతుంది. ఈ ధ్యానం, ఆత్మజ్ఞానం పొందే ముందు మనసుని ఇలా దృఢపరచుకోవాల్సి ఉంటుంది.

ఏ రంగంలో విజయం సాధించాలన్నా ఆరోగ్యకరమైన, సమతుల్యమైన, సంతోషకరమైన మనసు ఉండాలి. అందుకని ఈ ధ్యానాన్ని కేవలం ఆత్మజ్ఞానం కోరేవాళ్ళే కాదు, ఎవరైనా, దేనికోసమైనా కూడా నేర్చుకోవచ్చు.

స్వామి పరమార్థానంద గారు తన వేదాంత శిష్యులకోసం ధ్యాన శిక్షణ, తన ఆధ్వర్యంలో నడిపారు. అందులో కొన్ని విలువల గురించి ధ్యానం చేసే మార్గాలకి ఆయన శిష్యుల్లో ఒకరు ఆంగ్లంలో అక్షరరూపాన్ని ఇచ్చారు. దాన్ని మేము స్వామి పరమార్థానంద గారి అనుమతితో, తెలుగులో మీ ముందు ఉంచుతున్నాము. సాధకులందరూ దీన్ని పాటించి, ఉన్నతి సాధిస్తారని ఆశిస్తున్నాము.

కోపం

మనమందరం ఎదుర్కొనే ఒక తీవ్రమైన సమస్య కోపం. జీవితంలో బాహ్యమైన సమస్యలు వస్తూంటాయి, పోతూంటాయి. అవి చాలా మటుకు తాత్కాలికంగా ఉంటాయి. కాని కోపం అన్నది ఒక అంతర్గత సమస్య. అది మనతో ఎప్పుడూ ఉంటుంది, మన చివరి క్షణం వరకూ.

కోపం ఒక తీవ్రమైన సమస్య. ఎందుకంటే దానివల్ల కలిగే దుష్టమితాలు ఎన్నో! ఇటు కోపగించుకున్న వ్యక్తికీ బాధ కలుగుతుంది. అటు కోపానికి గురియైన వ్యక్తికీ బాధ కలుగుతుంది. ఈ బాధ చేత్తో తీసేస్తే పోయేది కాదు. చాలా కాలం తిష్ఠవేసుకు కూర్చుంటుంది. అది మనని చలనం లేకుండా చేయటంతో, ఎక్కువ సేపు పనిచేయలేకపోతాము. కోపం వల్ల ద్వేషం కలుగుతుంది. ద్వేషం వల్ల చక్కటి అనుబంధాలు కూడా వీగిపోతాయి. అనుబంధాలు, స్నేహ బంధాలు ఎన్నో ఏళ్ళ సాంగత్యం వల్ల బలపడతాయి. కాని క్షణకాల కోపం వల్ల ఇవన్నీ చిటికెలో మాయమయిపోతాయి. ఒకసారి అనుబంధం వీగిపోతే, మళ్ళీ దాన్ని పూడ్చడం అసాధ్యం. వాళ్ల మధ్య సంధి కుదర్చటం కలలోని మాట.

కోపం వస్తే వట్టాపాయి తెలీదు. ఎంతమాట పడితే అంత మాట ఆనేస్తాం. ముందూ వెనక ఆలోచించం. దాని తర్వాత అలా అనకుండా ఉండాల్సింది, అలా చేయకుండా ఉండాల్సింది అనుకుంటాం. చేతులు కాలాక ఆకులు పట్టుకుని ఏం లాభం? అదీకాక కోపం ఉన్న చోట ప్రశాంతతకి చోటు లేదు. ప్రశాంతత లేనిచోట ఆధ్యాత్మిక ఎదుగుదల కుంటు బడుతుంది. స్పష్టంగా చెప్పాలంటే, కోపం మనలో దూరిన ఒక శక్తివంతమైన శత్రువు.

కోపం వచ్చిందంటే, మన మనసు బలహీనమైనదని కూడా అర్థం. క్లిష్ట పరిస్థితులని ఎదుర్కొనే ధైర్యం మన మనసుకి లేదని చెప్పకనే చెప్పున్నట్లను మాట. అంటే, కోపం ఒక వ్యాధి లక్షణం. మనసు బలహీనంగా ఉందని చెప్పి వ్యాధి లక్షణం. అది క్లిష్టమైన పరిస్థితులని ఎదుర్కొలేదని సూచించే వ్యాధి లక్షణం. అందుకని నేను కోపాన్ని అధిగమించాలంటే,

ముందుగా ఈ సమయాని ఒప్పుకుని, నా బలహీనతను అంగీకరించాలి. నా బలహీనతను ఒప్పుకోవాలి. నాకు శక్తి లేదని ఒప్పుకోవాలి.

కానీ, దురదృష్టప్రశాట్తూ నేను నా కోపాన్ని సమర్థించుకుంటూ వస్తున్నాను. ఎలా? ఎదుటివాళ్లని తప్పుపట్టటం ద్వారా. అంటే వాళ్ల ప్రవర్తనని, వాళ్ల మాటలని నిందించటం ద్వారా. ఎప్పుడైతే నా బలహీనతని నేను సమర్థించుకుంటానో, అప్పుడే నన్ను నేను మెరుగు పరచు కోవటానికి పీలు లేకుండా తలుపు మూసేస్తున్నాను. నా బలహీనత నుంచి నేను బయటకి వచ్చే మార్గాన్ని కోల్పోతున్నాను.

కానీ నా బలహీనతను ఒప్పుకుంటే సంకల్పశక్తి- నాకు నేను సలహా యిచ్చుకోవటం ద్వారా నా మనసుని నేను క్రమేపీ దృఢపరచుకోగలను. నన్ను నేనే ఒక దృఢమైన వ్యక్తిగా, ఎటువంటి పరిస్థితి వచ్చినా కలత చెందకుండా ఉండే వ్యక్తిగా భావించుకుంటాను. నన్ను నేనే ఒక క్షమాగుణం ఉన్న వ్యక్తిగా భావించుకుంటాను. కోపానికి మందు క్షమ, అది చూపించి నన్ను నేను శాంత మూర్తిగా ఊహించుకుంటాను. నేను దృఢంగా ఉన్నాను. ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ చిరాకుపడను. ఎవరూ నన్ను రెచ్చగొట్టలేరు. ఎదుటివారి ప్రవర్తన మీద నాకు అధికారం లేని మాట నిజమే కానీ నేను ప్రశాంతంగా ఉండటానికి నిశ్చయించుకోవచ్చు.

నేను ఎప్పటికీ ప్రశాంతంగా ఉంటాను. నన్ను ఎవరూ రెచ్చగొట్టలేరు లేదా చిరాకుపరచలేరు.

శాంతః అహం శాంతః అహం శాంతః అహం

శాంతోహం శాంతోహం శాంతోహం

భయం-1

మనసుని తొలిచేసే ఆలోచనల్లో భయం ఇంకోటి. భయం సార్వజనికం. పశుపక్షాదు లకి కూడా ఉంటుందీ భయం. ఈ భయాన్ని మన జీవితంలో అనేకరకాల బెంగలతో భవిష్యత్తు, కుటుంబం, పని లేదా వ్యాపారాల గురించి వెలిబుచ్చుతాం. కొన్ని బెంగలు చిన్నవిగా ఉంటే, కొన్ని తీవ్రంగా ఉంటాయి. ఇది మన శారీరక, మానసిక, ఆధ్యాత్మిక ఆరోగ్యానికి మంచిది కాదని మనందరికి తెలుసు. బెంగపడి సాధించగలిగిందేమీ లేదనీ తెలుసు. మనకి

భవిష్యత్తులో రాసిపెట్టి ఉన్నదాన్ని, మనం బెంగపడటం వల్ల ఏమీ మార్చేము. అందువల్ల మన సమస్య అజ్ఞానం కాదు. భయం కలిగి ఉండటం మంచిది కాదని తెలిసీ, భయాన్ని పెంచి పోషిస్తున్నాం. బెంగపడి లాభం లేదని తెలుసు. అయినా మనం బెంగపడి, కంగారు పడి, దిగులు చెంది, భయపడతాం. దీన్ని బట్టి ఒక విషయం స్పష్టంగా తెలుస్తోంది. ఈ సమస్య తెలివితేటలకి సంబంధించింది కాదు. ఒకవేళ తెలివితేటలకి సంబంధించిందే అయితే, విషయం తెలియగానే సమస్య తొలగిపోవాలి. కాని అలా అవటంలేదే! అంటే సమస్య మన మనసులో, మన మానసిక అలవాట్లలో ఉండన్నమాట.

సగం మానసిక సమస్యలు నా భావపరమైన అలవాట్ల నుంచి వస్తాయి. ఈ అలవాట్లు నేను నా మనసులో పదే పదే ఈ భావాలను తిరగదోడటం వల్ల ఏర్పడుతాయి. ఇప్పుడు భావాలు నా అంతః చేతన మనసులో లోతుగా ఉన్నాయి. వీటిని సంస్కారాలు లేదా వాసనలు అంటారు. వాటిని నేను పారద్రోలాలంటే, నేను వాటిని ప్రయత్నపూర్వకంగా బయటకు లాగి, వాటి వ్యతిరేక భావాలని సాధన చేయాలి. నేను ప్రశాంతంగా కూర్చుని, నా బెంగల న్నింటినీ పైకి లాగి, వాటిని బయటపెట్టి, వాటిక్రింద దాగిన గట్టి మనసుని కనుక్కోవాలి. నేను బెంగపడటం లేదని నాకు నేనే చెప్పుకోవాలి. మొదట్లో అది యాంత్రికంగా ఉండవచ్చు, లేదా చూడటానికి యాంత్రికంగా ఉండోచ్చు. కాని రానురానూ అది అలవర్పుకున్న ఒక సానుకూల ఆలోచన అవుతుంది. ఈ కొత్త అలవాటుని పెంపాందించుకోవటానికి, నేను దేవుని సహాయం కోరతాను. నాకు బలాన్నివ్యమని వేడుకుంటాను.

‘ఓ దేవా! నా భవిష్యత్తును, అది ఎలాగున్నా సరే, మనస్సుర్చిగా ఆహ్వానించే శక్తిని యివ్య నాకు. నా భవిష్యత్తు గాని, నా కుటుంబ భవిష్యత్తు గాని, నా దేశ భవిష్యత్తు గాని ఎలా ఉంటుందో నాకు తెలియదు. అది మంచీచెడుల మేలుకలయికగా ఉంటుందని నాకు తెలుసు. నేను వాటిని అనుభవించక తప్పదు. ఎందుకంటే నేను భూమ్యుద పుట్టిందే నా కర్మఫలాన్ని హరింపజేయటానికి. వాటిని నేను ఆడించలేను, తప్పించుకోలేను. అందుకని ఏ విధమైన బెంగకూ లోనుకాకుండా, వాటిని ప్రశాంతంగా ఆహ్వానించేందుకు నాకు శక్తి కావాలి’.

ప్రార్థన చేస్తే నా శక్తి పెరుగుతుందని నమ్మాలి నేను. మనసారా, భక్తిగా చేసిన ప్రతి ప్రార్థన తర్వాతా నేను మరింత శక్తి పుంజుకున్నాను. ఆ శక్తిని నేను గ్రహించుకుని, నేనిప్పుడు మరింత శక్తివంతంగా ఉన్నాను. నా జీవితంలో ఎటువంటి సంఘటనైనా ఆహ్వానించటానికి సిద్ధంగా వున్నాను అని నాకు నేనే చెప్పుకోవాలి. నా వృద్ధాప్యం, అనారోగ్యం, మరణం, కుటుంబ సభ్యుల జీవితాలలో ఒడిదుడుకులు, వ్యాపారంలో లాభనష్టాలు ఏవి కలిగినా సరే నాకింక బెంగలేదు. నేను ఇంక కంగారుపడను. నేను ఇంక దిగులు చెందను. మిన్ను విరిగి మీదపడ్డా దాన్ని ఎదుర్కొవటానికి నేను సిద్ధం. నేను విశ్రాంతిగా ఉన్నాను. నేను విశ్రాంతిగా ఉన్నాను.

శాంతోహం శాంతోహం శాంతోహం

భయం - 2

మన శాస్త్రాల్లో నొక్కివక్కాణించిన విలువల్లో ఒకటి అభయం. భయం లేకపోవటం. భయం ఉంటే మనసు ప్రశాంతంగా ఉండదు. భయం ఉంటే వేదాంత జ్ఞానం పొందలేము. భయం భయం బ్రతుకు భయం. రకరకాల మనుష్యుల్లో రకరకాల భయాలు. కారణమేమై తేనేం, భయం ఒక సమస్య. మన జీవితం ఎప్పుడే మలుపు తిరుగుతుందో చెప్పలేం. మన కర్కృ ఫలమేమిటో తెలీదు. అందుకని సమస్యలనీ, ప్రమాదాలనీ ఊహించుకుంటూ పోతే, వాటికి అంతూపొంతూ ఉండదు.

ఒక రోడ్స్ట్రీ ప్రమాదం గురించి చదివినప్పుడల్లా నేను బయటకి పోవటానికి భయపడ వచ్చు. విచారకరమైన వార్త వినగానే, నాకూ అలా జరుగుతుందేమోనని ఊహించుకోవచ్చు. ఈ ఊహానాల కి అంతూ పొంతూ లేదు. నన్ను రక్కించటానికి నాకున్న భద్రతాయంత్రాంగం సరిపోదు. అత్యంత గొప్ప లక్ష్మణాలు ఉన్న వాళ్ళనే దోచేస్తారని భావించుకోవచ్చు. ఈ ఊహానాల ఏర్పాటుని పెంచినంత మాత్రాన భయం నుంచి బయటపడడం అసాధ్యం.

భయం అన్నది బలహినమైన మనస్సు వల్ల ఏర్పడిన సమస్య. దీనికి ఒకటే పరిష్కారం ఉంది. నేను దాన్ని మనసులోనే వెతుక్కోవాలి. ఆస్తిపాస్తులు ఉన్నా, లేకపోయినా

భయం లేకుండా ఉండేవాళ్లు కొందరైతే, బోలెదు అస్తీ, దానికి కావాల్చినంత భద్రతా ఏర్పాట్లు ఉన్నా కూడా క్షణక్షణం భయపడేవాళ్లు మరికొందరు. దీన్నించి బయటపడాలంటే, నా మనసుని గట్టిపరచుకోవాలి.

నాకు భవిష్యత్తులో ఏం రాసిపెట్టి ఉందో నాకు తెలీదు. కష్టాలను ఎదుర్కొవాల్సి రావచ్చు. కాని వాటిని ఎదుర్కొనే గుండెదైర్యం ఉండాలి. ఈ శక్తిని రెండు మూలాలనుంచి పొందవచ్చు. ఒకటి దైవానికి సర్వస్యశరణాగతి అవటం. రెండు మనకి మనం సూచనలిచ్చుకోవటం. దేవుని ప్రార్థించినప్పుడల్లా అనూహ్యమైన సన్నిఖేచాలను ఎదుర్కొనే ధైర్యాన్నివ్వమని కోరాలి. “ఓ భగవంతుడా! నా భవిష్యత్తేమిటో నాకు తెలీదు. నా జీవితం సాఫీగా సాగవచ్చు లేదా అల్లకల్లోలమవ్వవచ్చు. ఏదైనా నేను దాన్ని భరించాలి. నా కర్మఫలాన్ని నేను తప్పించుకోలేను.

నా కోసం ప్రకృతి సూత్రాలని మార్చమని కోరటం లేదు నేను. ఏది రాసిపెట్టి ఉందో అది కానీ. కాకపోతే దాన్ని సమతల్య భావనతో నేను ఆహ్వానించే శక్తినివ్వ చాలు. ప్రతి ప్రార్థన అయిన తర్వాత నాకు నేను చెప్పుకోవాలి. దేవుని దయవల్ల నేనిప్పుడు మరింత శక్తివంతంగా ఉన్నాను. నా భవిష్యత్తును ఎదుర్కొనే అంతర్గత శక్తి ఉంది నాకు. నేను భవిష్యత్తు గురించి ఏదేదో ఊహించుకుని, భయపడను. రానున్నదేదో దానంతట అదే విచ్చుకోనీ. వృద్ధాప్యం అవనీ, ఎడబాటు అవనీ, అఖారికి మరణం అవనీ. అని ఎప్పుడు ఎలా వస్తే, అలా అప్పుడు వాటిని స్వీకరిస్తాను. దేవుని దయ వల్ల నాకు దానికి కావాల్చిన శక్తి ఉంది. నేను శక్తివంతంగా, భయం లేకుండా ఉన్నాను.

అభయ స్వరూపః అహం - నాకు భయం లేదు.

బాధ

మన మనసుని తొలిచే సర్వ సాధారణ సమస్యల్లో ఒకటి, మనసులో రేగే బాధాకరమైన భావనలు. మనసు బాధపడుతూనే ఉంటుంది. చివుక్కుమంటూనే ఉంటుంది. మన దైనందిన జీవితాలలో, తరచు అనేక రకాల మనమ్యలతో వ్యవహారించాల్సి ఉంటుంది. వాళ్ల ప్రవర్తన మీద గాని, వాళ్ల చర్యల మీద గాని, వాళ్ల మాటల మీద గాని మనకేం అధికా

రం ఉండదు. దాని ఫలితంగా, తరచు వాళ్ళ ప్రవర్తనవల్లో, చర్యలవల్లో, మాటలవల్లో మన మనసు బాధపడుతుంది. ఈ బాధ ఒక గాయం, మనసుకి తాకిన ఒక దెబ్బ.

మన రోజువారీ వ్యవహారాల్లో ఇటువంటి తాకిడులు మనసుకి ఎన్నో తగులుతూనే ఉంటాయి. కొన్ని చిట్టికెలో మాయమయిపోతే, కొన్ని లోతుగా గాయపరు స్తాయి. ఈ గాయాలు మనతోపాటు పెరిగి పెద్దయి, మన మనసుని పూర్తిగా వాటి ఆధీనం లోకి తీసేసుకుంటాయి. ఆ తగిలిన దెబ్బ శారీరకం అయితే, దానితో ఎలా వ్యవహరించాలో మనకి తెలుసు. కాని అదే దెబ్బ మనసుకి తగిలితే, దానితో ఎలా వ్యవహరించాలో మనకి తెలియదు. అందువల్ల ఆ గాయం మనసులో అంతకంతకూ లోతుగా చొచ్చుకుపోతుంది.

మనసుకి తగిలే ఇటువంటి గాయాలు బోలెదు మానసిక సమస్యలని సృష్టించ వచ్చు. వాటి వల్ల మానసికంగా కుంచించుకుపోవటం, తీవ్రమైన ప్రతీకారేచ్చు, ఆత్మమ్యానతా భావన, బక్క కోపంలాంటి భావాలు ఏర్పడవచ్చు. ఈ మానసిక బాధ లేదా గాయం వల్ల అనేక విభిన్న సమస్యలు తలకెత్తవచ్చు. ఇటువంటి మనసుతో వేదాంతం చదివితే అది అర్థం లేనిదిగా అనిపించవచ్చు, లేదా దాన్ని అర్థం చేసుకోలేకపోవచ్చు. అందువల్ల ఈ బాధని నయం చేయాలి. గాయానికి మందు రాయాలి.

ఈ బాధని పోగాట్టుకునే మార్గాల్లో ఒకటి - ఈ బాధని బయటకి వెలిబుచ్చటమో లేదా ఆత్మియులెవరితోనైనా మనసుకి కలిగిన గాయాన్ని విప్పి చెప్పుకోవటమో చేయటం. చాలామంది, వాళ్ళ బాధని చెప్పటం మొదలెట్టగానే కోపంతో మండిపడటమో, ఏడ్వటమో చేయటం చూస్తుంటాం తరచు. అలా బాధని వెలిబుచ్చేసాక, చాలా హాయిగా ఉంటుంది. బయటకి చెప్పుకపోయేసరికి, ఆ బాధ మనసులో అణచబడి, లోపలే తొక్కబడి ఉంటుంది. కాని చెప్పిన మరుక్కణం హాయిగా ఉంటుంది. ఆ చెప్పేది ఎలా అన్నది మన యిష్టం. స్నేహితులకి చెప్పుకోవటమో, లేదా మన భావాలని కాగితం మీద పెట్టటమో చేయవచ్చు.

మన మతంలో నియమించిన పద్ధతి ఒకటుంది. అది మన భావాలని దేవునికి విప్పి చెప్పుకోవటం.నా భావ పరంపరలని వినటానికి మనుష్యులెవరూ అందుబాటులో

ఉండకపోవచ్చు. కాని పాపం దేవుడు ఎప్పుడూ సిద్ధమే. తక్కిన వాళ్ళకి సమయం ఉండకపోవచ్చు; కాని నా భావాలు వినటానికి, ప్రపంచంలో ఉన్న సమయమంతా

ఉండి దేవునికి. నా ప్రార్థనలో, నాకెంత బాధేసిందో ఏషి చెప్పుకోవచ్చు. నేను కనీరుమున్ని రుగా ఏడవవచ్చు. అలా నా హృదయ భారాన్ని దింపుకోవచ్చు. ఒక్కసారి ప్రార్థన చేసినప్పుడ ల్లా, హృదయం తేలికగా అయినట్టు, బరువు దింపుకున్నట్టు, మానసికంగా విశ్రాంతి పొంది నట్టు అనిపిస్తుంది. నేను విశ్రాంతిగా ఉన్నాను. నా మనసులోంచి నా బాధలను తొలగిం చాను.

నేను విశ్రాంతిగా ఉన్నాను. నేను విశ్రాంతిగా ఉన్నాను. నేను విశ్రాంతిగా ఉన్నాను.

శాంతేహం శాంతేహం శాంతేహం

ద్వేషం -1

ఎదైనా వస్తువు గాని, ఎవరైనా వ్యక్తి గాని మనకి అశాంతి కలగచేస్తే, మనకి ముంద స్తుగా కలిగేది చిరాకు లేదా కోపం. ఈ చిరాకు, కోపం నిముషంలో ద్వేషంగా మారుతుంది. చిరాకు లేదా కోపం కానేపే ఉంటుంది కాని వాటి నుంచి పుట్టిన ద్వేషం మాత్రం శాశ్వతంగా తిష్ఠవేసుకుని కూర్చుంటుంది మనసులో. ఎన్నో ఎళ్ల తర్వాత కూడా, వాళ్ల పేరు తలచుకుంటేనే చాలా ద్వేషం దూసుకొస్తుంది వాళ్లమీద. అలా పెల్లుబికిన ద్వేషం మన మనసు మీద దాని దారుణ ప్రభావం చూపుతుంది. మనసునిండా ద్వేషం నింపుకున్న వ్యక్తి ఎన్నటికీ విశ్రాంతిగా గాని, ప్రశాంతంగా గాని ఉండలేదు. యాసిడ్ తినేసినట్టు తినేస్తుంది ద్వేషం మనసుని. ఎవరో చేసిన తప్పుకి, మనం శిక్ష అనుభవిస్తున్నామన్నమాట.

అలా ఎందరిమీదో, ఎన్ని వస్తువుల మీదో, ఎన్ని పరిస్థితుల మీదో మనం ద్వేషం పెంచుకుంటూ పోతే, మన మనసు పూర్తిగా దెబ్బతింటుంది. ఎన్నటికీ దాని ఆరోగ్యం బాగుండదు. మానసిక అనారోగ్యం ఏర్పడుతుంది. ఇటువంటి అనారోగ్య మనసుతో మనం వేదాంతం వినటానికి కూర్చుంటే, అక్షరంముక్క బుర్కెక్కడు. ఒకవేళ ఎదైనా ఎక్కినా, అది కేవలం పుస్తకంలోని జ్ఞానమే అవుతుంది తప్ప, మనకి ఏసమెత్తు లాభం చేకూర్చదు.

అందువల్ల, సాధకులుగా మనం, ద్వేషాన్ని చిన్న సమస్యగా తీసి పారేయకూడదు. అది ఒక తీవ్రమైన, శాశ్వతమైన సమస్య. దాన్ని ప్రత్యేకంగా ఒక పట్టు పట్టాలి. అది కూడా చాలా కాలంపాటు. లేకపోతే ద్వేషం అన్నది ఎన్నటికీ పోదు. ఏదో ఆపామాపీగా తీసిపారేయ

కూడదు. అతి ముఖ్యమైన అంశంగా చేసుకోవాలి. రాత్రింబవళ్ళు ఈ విషయాన్ని గుర్తు పెట్టుకుని, ఎప్పుడూ జాగ్రత్తగా ఉండాలి.

ద్వేషం ఎందుకు కలుగుతుంది? నాకు అశాంతిగాని, అవస్థ గాని కలిగితే తట్టుకోలేను కాబట్టి. అంటే మనసు బలహీనంగా ఉన్నట్టన్నమాట. బలహీనమైన మనసు ప్రతి చిన్నదానికి రుసరుసలాడుతుంది. రుసరుసలాడే మనసు ద్వేషాన్ని పెంచుతుంది. అందుకని దీనికి ఒకటే మార్గం ఉంది. అది మనసుని గట్టిపరచుకోవటమే! ఎదుటి వాళ్ళ ప్రవర్తన నన్ను నిర్ణాంతపరచినా, నాకు ఏ మాత్రం నచ్చకపోయినా, దాని వల్ల నాకు చిరాకు గాని, ద్వేషం గాని ఏర్పడకుండా ఉండేటట్టు నా మనసు దృఢంగా ఉండాలి. నేను రకరకాల వ్యక్తులని రకరకాలుగా చూడవచ్చు. కాని ద్వేషం మాత్రం పెంచుకోకూడదు.

శరీరానికి దెబ్బ తగిలితే ఏం చేస్తాం? దానికి చికిత్స చేస్తాం. అది బాధాకరంగా ఉండొచ్చు. అంతమాత్రం చేత శరీరాన్ని ద్వేషించము. అలాగే, కొంతమందితో కలినంగా వ్యవహరించాల్సి రావచ్చు. అందరినీ ఒకేలాగ చూడలేకపోవచ్చు. కాని వాళ్ళ మీద ద్వేషం పెంచుకోకుండా జాగ్రత్తపడాలి నేను. వాళ్ళ బాగోగుల మీద శ్రద్ధ చూపాలి. వాళ్ళు బాగుండాలని కోరుకోవాలి. వాళ్ల ఉన్నతి కోసం, పరిణామ కోసం దేవునికి ప్రార్థన చేయాలి. నా మనసు దృఢంగా ఉంచేనే ఇది సాధ్యమవుతుంది. ప్రార్థన ద్వారానూ, నాకు నేను సూచనలిచ్చుకోవటం ద్వారానూ నేను నా మనసుని దృఢపరచుకోగలను.

నాకు దృఢమైన మనసు ఇవ్వమని భగవంతుని ప్రార్థిస్తాను. ప్రతి ప్రార్థన ముగిసాక, నేను మరింత దృఢంగా అయినట్టు భావిస్తాను. నేను మరింత దృఢంగా ఉన్నానని నాకు నేను చెప్పుకుంటాను. దేవుని కృపవల్ల, నేను మానసికంగా దృఢంగా ఉన్నాను. ప్రపంచంలో ఎవరినీ నేను ద్వేషించను. కేవలం నాకు హని కలగజేయటమే తన జీవిత ధ్వయంగా భావించే, నా అత్యంత దారుణమైన శత్రువుని కూడా ద్వేషించను. అతను పరిణితి చెందనం దుకు అతని మీద జాలిపడతాను. అతని వున్నతి కోసం నేను ప్రార్థిస్తాను. అతని వల్ల నేను అవస్థపడ్డా, నాకు అతన్ని ద్వేషించాలని లేదు. అతన్ని నేను ప్రేమించలేకపోవచ్చు. అలా ప్రేమించగలగటానికి మరింత శక్తి కావాలి కానీ, ముందుగా నన్ను ద్వేషాన్ని పారదోలనీ. నేను ఎవరినీ ద్వేషించటం లేదు. నేను ఎవరినీ ద్వేషించటం లేదు.

నేను విశ్రాంతిగా ఉన్నాను. నేను విశ్రాంతిగా ఉన్నాను. నేను విశ్రాంతిగా ఉన్నాను.

శాంతోహం శాంతోహం శాంతోహం

ద్వేషం -2

మళ్ళీ రెండోసారి ద్వేషం గురించి చర్చిద్దాం. ఈసారి మరికొంచెం లోతుగా ద్వేషం పెంచుకుంటే ఏమవుతుంది? మనసు కలత చెందుతుంది. మనసు కలత చెందితే ఏమవుతుంది? ప్రశాంతత మటుమాయమవుతుంది. మన ఆధ్యాత్మిక సాధన కుంటుబదుతుంది. ద్వేషంతో నిండిపోయిన మనస్సు ఎన్నటికీ జ్ఞాన సముపార్జన చేయలేదు. ‘అహం పూర్ణః అహం బ్రహ్మస్మి’ అన్న మాటలకి తావే లేదు.

మనం ఈ జ్ఞానాన్ని పొందగలిగితే, మనం ఈ ప్రపంచంలో ఎవరినీ వద్దనుకోము. మనం పూర్ణంగా ఉండాలంటే, మనం దేన్నీ వదులుకోలేము. అన్నింటినీ ఒప్పుకోవాలి. అన్నింటికీ అవకాశమివ్వాలి. గీతలో శ్రీకృష్ణభగవానుడంటాడు ‘అద్వైతో సర్వభూతానాం’.

మరి ఈ బలహీనతని పోగొట్టుకోవటమేలా? ఇది నా ఆధ్యాత్మిక సాధనకి అత్యంత పెద్ద ఆటంకం ఆని నేను ముందుగా గ్రహించాలి. ఎవరిమీదైనా ద్వేషం పెంచుకుంటే అది నిర్మేతుకం. చట్ట వ్యతిరేకం. నాశనకారి. సాధారణంగా నా ద్వేషాన్ని సమర్థించుకోవటానికి ప్రయత్నిస్తాను నేను. నేను ద్వేషించే వ్యక్తి ప్రవర్తనో, అతను చేసిన పనులనో వివరించి, యిదుగో ఇందువల్ల నేను అతన్ని ద్వేషిస్తున్నానని వాదించటానికి చూస్తాను. ద్వేషానికి కార ణాలు వెతుక్కుంటాను. పైగా అతన్ని ద్వేషించటం సబబే అని కూడా భావిస్తాను. కాని గుర్తుంచుకోండి. ఈ సమర్థనని శాస్త్రాలెన్నడూ ఒప్పుకోవు. సహేతుకమైన ద్వేషం అంటూ అసలు లేనే లేదు. ఎట్టి పరిస్థితిలోనూ ద్వేషం అనారోగ్యకరం. పైపైచ్చ మోక్కం పొందటానికి అది అడ్డుగా నిలుస్తుంది.

మనమ్యలు మనతో ఒళ్ళు పొగరుగా ప్రవర్తించవచ్చు. వాళ్ళ మాటలు మనకి చివుక్కుమనిపించవచ్చు. వాళ్ళ పనులు మనని బాధించవచ్చు. వాటిని నోరుమూసుకు భరించమని చెప్పటం లేదు శాస్త్రం. ఎదుటి వ్యక్తి మారి, పశ్చాత్తాపం చెందేలాగా చేయటానికి నేను నా శాయశక్తులా ప్రయత్నించాలి. పరిస్థితిని మార్చటానికి చూడాలి. దాని కోసం సామ దానబేధ దండోపాయాలని ఉపయోగించాలి. నేను ఏది ప్రయత్నించినా, ఎదుటి వ్యక్తిని నేను

ద్వేషించకూడదు. నా హృదయంతరాళాలలో అతనికి మంచే జరగాలని కోరుకుంటాను.
అతన్ని శపించను.

నా శరీరంలో ఏ భాగానికైనా దెబ్బ తగిలితే దానికి చికిత్స చేయస్తాను. ఒక్కసారి
ఆ చికిత్స బాగా నొప్పి పెడ్దుంది కూడా. కానీ నా హృదయంతరాళాలలో ఆ భాగాన్ని
ద్వేషించను. దాని మీద ప్రేమకౌద్ది చికిత్స తీసుకుంటాను. అలాగే ప్రతి ఒక్క మానవమా
త్రుడూ నా శరీరంలో ఒక భాగం లాంటి వాడు. కొన్ని భాగాలు ఆరోగ్యకరంగా ఉంటాయి.
కొన్ని ఉండవు. కానీ అవన్నీ నావే. నేను ఎవరినీ ద్వేషించను. అలా అనటం తేలికే గాని,
అచరణ కష్టం. కానీ సాధకుడికి ఇది తప్పదు.

ద్వేషాన్ని పెంచి పోషించుకుంటూ శాస్త్రాధ్యయనం చేస్తే ఏమీ విలువ ఉండదు.
నాకు వాటి పరిజ్ఞానం అబ్బవచ్చు. శాస్త్రాల్లోంచి నేను కొన్ని వాక్యాలు సందర్భాన్ని బట్టి చెపు
తూ ఉండవచ్చు. నేను ప్రపంచానికంతటికీ బోధిస్తూండవచ్చు కాని నేను ద్వేషం పారదోల
నంతవరకూ నేను సంసారిగానే మిగిలిపోతాను. నన్ను వేదాంత సంసారి అంటారు. శాస్త్రం
నీ ఇష్టం అనదు. ద్వేషం పారదోలమనే చెప్పుంది. ద్వేషం పారదోలాలంటే గట్టి మనసు ఉం
డాలి. బలహీన మనసు ద్వేషిస్తుంది. గట్టి మనసు అంగీకరిస్తుంది. బలహీన మనసు వ్యతిరే
కిస్తుంది. గట్టి మనసు సర్దుకుపోతుంది.

అందుకని నేను భగవంతునిలా ప్రార్థిస్తాను. ఓ దేవా! నేను ఎవరినీ ద్వేషించకుండా,
అందరితోనూ సర్దుకుపోయే దృఢత్వాన్నివ్వు. నేను వాళ్లని ప్రేమించలేకపోవచ్చు. కనీసం వాళ్ల
ని ద్వేషించటం మానగలిగినా చాలు. నేను ఎవరినీ ద్వేషించను. ఎదుటివాళ్లకి బలహీనతలు
న్నా, నేను అందరినీ ఒప్పుకుంటాను. నేను ఎవరినీ ద్వేషించను.

నేను అందరినీ ఒప్పుకుంటాను. నేను అందరినీ ఒప్పుకుంటాను. నేను అందరినీ ఒప్పుకుంటాను.

ఈర్ఘ్య - 1

మన మనసుని తొలిచే మరో నులిపురుగు - ఈర్ఘ్య లేదా మత్సురం. ఈర్ఘ్య మన మన
శ్శాంతిని శాశ్వతంగా నాశనం చేయగలదు. అదీ కాక మనం ఆత్మజ్ఞానం పొందటానికి వీలు

లేకుండా ఆటంకమవుతుంది. అందుకని మనకి శాంతి, జ్ఞానం కావాలంటే, అతి జాగ్రత్తగా ఈర్ష్యని మన మనసు నుంచి పారదోలాలి.

ఈర్ష్య ఎప్పుడు కలుగుతుంది? మనని మనం ఎదుటివారితో పోల్చుకుంటే కలుగుతుంది. మానవ బుద్ధి నైజమే ఇది. ప్రతిదానికీ ఎదుటివారితో పోల్చుకుంటాం. పోల్చుకున్న ప్పుడు ఏమవుతుంది? తరచు ఎదుటివారికన్నా మనమే తక్కువస్థాయిలో ఉన్నట్టు తెలుస్తుంది. మనం తక్కువగా ఉన్నామన్న భావాన్ని ఒప్పుకోకపోగా, ఎవరి కంటే తక్కువగా ఉన్నామో వాళ్ళమీద అకారణంగా ఈర్ష్యపడతాం.

ఏ విషయంలో ఈర్ష్య పడతాం? ఇది, అదీ అని ఒక్క విషయమంటూ పరిమితమవదు. జీవితంలో ఏ రంగంలోనైనా కలగవచ్చ. యాచకో యాచకః శత్రుః అన్నారు పెద్దలు. యాచకులే కానక్కర్చేదు. ఇద్దరు వ్యాపారవేత్తల మధ్య కావచ్చ. తోటి ఉద్యోగుల మధ్య అవచ్చ. ఆ మాటకోస్తే యిద్దరు కుటుంబ సభ్యుల మధ్య కూడా అవచ్చ. తక్కువ స్థాయిలో ఉన్నవాడికి ఎక్కువ స్థాయివాడి మీద ఈర్ష్య కలుగుతుంది. అలాగే విద్యారంగం, క్రీడారంగం, కళాప్రపంచం, ఎందులోనైనా సరే మనకన్నా యింకొకరు ఉన్నతంగా ఉన్నారంటే భరించలేము.

నేను ఇంకొకరి ఉన్నతిని అంగీకరించలేకపోతే, ఎప్పటికీ నాకే కష్టం. ఎందుకంటే జీవితంలో ఎప్పుడూ మనకన్నా ఉన్నతమైన వాళ్ళు తారసపడుతూనే ఉంటారు. ఈ రంగంలో ఇతనే అత్యన్నత స్థాయిలో ఉన్నాడు అని ఎవరీ ప్రత్యేకించి చెప్పలేము. తాడిని తన్నే వాడుంటే, వాడి తలదన్నే వాడున్నాడంటారు. ఐశ్వర్యం, జ్ఞానం, ప్రతిభ, కళ, సంగీతం - ఇలా ఏ రంగమన్నా తీసుకోండి, నాకన్నా ఉన్నత స్థాయిలో ఉన్నవారు ఉంటారు. నాకన్నా అధమ స్థాయిలో ఉన్నవారూ ఉంటారు. అనేక రంగాల్లో నన్ను మించిన హేమహేమీలుంటారు. అత్యన్నత వ్యక్తి దేవుడొక్కడే. మానవమాత్రునిగా నేనెన్నటికీ దేవునికి సరిరాను.

అందుకని నేను నిజాన్ని అంగీకరించక తప్పదు. ఎవరైనా నాకన్నా ఉన్నతంగా ఉన్నా, నాకన్నా ప్రజ్ఞాపాటవాలున్నా, నేను లోలోపల అతని ఉన్నతిని చూసి మరిగిపోతే నాకొరిగే దేం లేదు. నేను అతని గొప్పదనాన్ని మెచ్చుకుని, అతని వ్యక్తిత్వాన్ని ఆరాధించి, అతని సంతోషంలో పాలు పంచుకోగలగాలి. ఇది కేవలం మెరమెచ్చుమాటగానో, బాహ్యప్రదర్శనగానో

మిగిలిపోకూడదు. మనసులో నుంచి రావాలి. నాకన్నా తెలివైన వారెందరో ఉన్నారని నేను ఒప్పుకోవాలి.

అలా ఒప్పుకోవటానికి దృఢమైన, స్వయంసిద్ధమయిన ధైర్యమైన మనసు కావాలి. అందుకని అలాంటి మనసుని నాకు ప్రసాదించమని నేను భగవంతుని ప్రార్థిస్తాను.“ఓ దేవా! నాకు ఉదారమైన మనసుని, స్వయంసిద్ధమయిన మనసుని ప్రసాదించు. నేను ఉన్నదానితో తృప్తిపడేటట్టు చేయి. నాలో ఈర్షాభావం పొడచూపకుండా, నేను ఎదుటివారి గొప్పదనాన్ని బాహోటంగా మెచ్చుకునేటట్టు చేయి. ఎదుటివారిని ఆరాధించగలగాలి. అలా ఎదుటివారిని మెచ్చుకునే మంచి మనసు నాకుంటే, నేను ఎప్పటికీ ప్రశాంతంగా ఉండగలను. అలాంటి ప్రశాంత చిత్తంతో నేను జ్ఞానాన్ని పొందగలను. నన్ను నేను అంగీకరిస్తాను. ఎదుటివారి ఉన్న తిని మెచ్చుకుంటాను. నన్ను నేను అంగీకరిస్తాను. ఎదుటివారి ఉన్నతిని బాహోటంగా మెచ్చుకుంటాను. నాకు ఈర్ష్య లేదు. ద్వేషం లేదు. నేను హాయిగా ఉన్నాను.

శాంతోహం శాంతోహం శాంతోహం

ఈర్ష్య - 2

మన మనశ్శాంతిని తొలిచివేసే ఈర్ష్య లేదా మత్స్యరం గరించి మరికొంత లోతుగా చూడ్దాం. ఈర్ష్య మనలో ప్రతికూల భావాలని రేపుతుంది. దీనికంతటికీ కారణం, మనని ఎదుటివారితో పోల్చుకోవటం. ఎప్పుడైతే మనం ఎదుటివారితో పోల్చుకుంటామో, అప్పుడే మనం అనేక విషయాల్లో వాళ్లకన్నా తక్కువ అన్న నిజాన్ని గ్రహిస్తాము. శారీరకంగా మనకి కావాలనుకున్న హంగులేపి లేకపోవచ్చు. వాళ్ల శక్తి ముందు మన శక్తి వీగిపోతుంది. వాళ్లలాగా సౌందర్యరాపులం కాదు. మనకున్న ఐశ్వర్యం వాళ్ల కాలిగోటికి కూడా సరిపోదు. వాళ్ల చదువుతో పోలిస్తే మనదసలు చదువే కాదు. ఇలా చెప్పుకుంటూ పోతే, సవాలక్క విషయాలున్నాయి, మనకి లేనివీ, ఎదుటివాళ్లకు ఉన్నవి. ఎదుటివారి ఉన్నతిని అంగీకరించకుండా, ఈ సవాలక్క కారణాలని వెతుక్కుంటూ కూర్చుంటే, మనకి చివరికి మిగిలేది అంతులేని దుఃఖం, తీరని అశాంతి.

అసలు ముందస్తుగా, మన పాడ మనకి గిట్టదు. మనకున్నదానితో మనకి తృప్తి లేదు. తృప్తి లేనిచోటు బాధ రాజ్యమేలుతుంది. మనకి లేనిదాంట్లో, ఎదుటివాళ్లు మునిగి తేలు తుంటే, మన ఒంటికి కారం రాసుకున్నట్టు ఉంటుంది. దాంతో వాళ్ల మీద ఆకారణ ద్వేషం పెంచుకుంటాం.

సాధారణంగా ఈర్ష్య, ద్వేషంగా మారుతుంటుంది. ద్వేషం, కోపంగా రూపుదిద్దుకుంటుంది. అసంతృప్తి, ద్వేషం, లోపం ఇవన్నీ ఈర్ష్యతో చేతులు కలుపుతాయి. ఈ నాలుగూ ఒకదానితో ఒకటి బలంగా పెనవేసుకుని, నాలో తిష్ఠవేసుకు కూర్చుంటాయి. జన్మంతా నాకన్నా ఒక మెట్టుపైనే ఉంటారు ఎవరో ఒకరు! అది చూడగానే నాకన్నా ఒక అడుగు ముందే ఉంటుంది నాలోని ఈర్ష్య!

ఎన్నిటికీ నేను ప్రథమ స్థానంలో ఉండలేను, ఏ రంగంలోనైనా సరే. అలాంటప్పుడు నన్ను జీవితాంతం ఈ ఈర్ష్య తొలుస్తానే ఉంటుంది. ఇలా దెబ్బతిన్న మనసుతో నేను వేదాంతం అధ్యయనం చేస్తే అది ఏం దూరుతుంది నా మనసులోకి? అదేదో మాటలగా రడీగా ఉంటుందే తప్ప, వేదాంత జ్ఞానం వలన కలిగే లాభం పొందలేను.

నేను ఒక సాధకుడిగా ముందుకు సాగాలంటే, ఈ పోల్చుకునే మనస్తత్వానికి ఆమద దూరంలో ఉండాలి నేను. నాకున్నదాంతో నేను తృప్తిపడతాను. నేను సాధించగలిగినదే నాకు పదివేలు. ఇతరులతో పోల్చుకునేకన్నా, నన్ను నేను, అంతకు ముందుకన్నా మెరుగుపరచు కుంటాను. నేను వేగంగా ముందుకు సాగలేకపోవచ్చు. తక్కిన వాళ్లు వాయువేగంతో దూసు కుపోవచ్చు. కాని నేను వాళ్లతో పోల్చుకోకుండా, నా ప్రయత్నాలు కొనసాగిస్తానే ఉంటాను. నేను సాధించలేకపోయినవి, ఎదుటివారు సునాయాసంగా సాధించవచ్చు. అయినా వాళ్లతో పోల్చుకోకుండా, మరింతగా శ్రమపడతాను. ఎవరైనా పైకి వేస్తే, ఎవరైనా గొప్ప వ్యక్తులయితే, నేను వాళ్లని మనస్ఫార్హిగా అభినందిస్తాను. వాళ్ల ఆనందంలో పాలు పంచుకుంటాను. నిజానికి, ఎక్కడ ఏ ఉన్నతి కనబడినా, అది ఒక్క దైవానికి చెందుతుంది.

యద్యద్విభూతిమత్ సత్యం శ్రీమద్రాజ్ఞతమేవ వా

తత్త్వదేవావగచ్ఛత్వం మమ తేజోంశ సంభవమ్ (గీత : 10-41)

విభూతియుక్తము అనగా ఐశ్వర్యయుక్తము, కాంతియుక్తము, శక్తియుక్తము అయిన వస్తువేదైనను నా తేజస్సు యొక్క అంశము నుండియే కలిగినదిగా తెలిసికొనుము.

ఎవరికైనా నాకంటే ఎక్కువ తెలివితేటలుంటే, అది అతని ద్వారా ప్రకటితమవుతున్న దైవ తేజస్సు. నాకన్నా ఎవరైనా బాగా పాడగలిగితే, అతని పాటని ఆస్వాదించి, దైవ తేజస్సు అతని నుంచి వస్తున్నట్టుగా భావిస్తాను. ఉన్నది ఒకటే తేజస్సు. అది దైవ తేజస్సు. ఉన్నది ఒకటే విజయం. అది దైవ విజయం. వివిధములుగా కనబడుతున్నవస్తీ దైవ ప్రకటితాలే. అందుకని ఒక సాధకుడిగా ఎక్కడ తేజస్సు కనబడితే, అక్కడ దాన్ని మెచ్చుకుంటాను. పోలిక లేదు, ఈర్ష్య లేదు, ద్వేషం లేదు, కోపం లేనేలేదు. అంతటా దైవ తేజస్సునే చూస్తు న్నాను. ఈర్ష్యభావం లేకుండా ఎవరినైనా నేను మెచ్చుకోగలను. ఈర్ష్యంటే ఏమిటో నాకు తెలీదు. దేవునిపైన కృతజ్ఞతాభావంతో నన్ను నన్నుగా, నాకున్న శక్తులతో స్వీకరిస్తాను. దేవునిపైన కృతజ్ఞతాభావంతో నన్ను నన్నుగా, నాకున్న శక్తులతో స్వీకరిస్తాను. నేను విశ్రాంతిగా ఉన్నాను. నేను విశ్రాంతిగా ఉన్నాను.

శాంతోహం శాంతోహం శాంతోహం

అపరాధ భావన -1

అపరాధ భావన ఒక మానసిక సమస్య. మనం గతంలో చేసిన పారపాట్ల వల్ల ఏర్పడుతుందీ అపరాధ భావన. ఒక్కసారి, ఈ అపరాధ భావన ఎంత లోతుగా పాతుకుని ఉంటుందంటే, అది మన మనసుని జన్మింతా గుచ్ఛతూనే ఉంటుంది. అపరాధ భావన వున్న మనసు ఎప్పటికీ బాధపడుతూనే ఉండడంతో, మానసిక ప్రశాంతత కోల్పోతాం. అదీకాక, అపరాధ భావనలో మునిగిన మనసు వేదాంత బోధని అర్థం చేసుకోలేదు. ఆ విధంగా ఆత్మజ్ఞానం పొందటానికి యిదొక ఆటంకమయి కూర్చుంటుంది. అందువల్ల సాధకుడు అపరాధ భావనతో జాగ్రత్తగా వ్యవహరించాలి.

ముందుగా మనమొక విషయం గుర్తుపెట్టుకోవాలి. తప్పు చేయటం మానవ సహజం. మనిషువాడికి కొన్ని హద్దులు, కొన్ని బలహీనతలు ఉంటాయి. దేవుడొక్కడే పరిపూర్ణుడు.

మన మానవమాత్రులకి కొన్ని లోటుపాట్లు ఉంటాయి. అందువల్ల ఏది సరియైన మార్గమో మనకి తెలీదు. మనం కొన్ని కష్టమైన నిర్ణయాలు తీసుకోవాల్సి ఉంటుంది. ఎదుటివాళ్ళ అభిప్రాయం తీసుకోవాలని మనకున్నా, అందరూ ఒక్కలాగా సలహా ఇవ్వారు. అందువల్ల పరస్పర విరుద్ధమైన సందర్భాలలో మనం ధర్మసంకటంలో పడతాం. అలాంటి సందర్భాలలో మనం తప్పుడు నిర్ణయాలని తీసుకోవచ్చు. లేదా మనం తీసుకున్న నిర్ణయం తపో, ఒపో తెలియని పరిస్థితి ఏర్పడవచ్చు. మనుష్యులుగా మనం యిలాంటి పరిస్థితులని ఎదుర్కొవాల్సి ఉంటుంది. అప్పుడు మనం చేయగలిగిందల్లా, మన అంతరాత్మని స్పష్టంగానూ, మన ఉద్దేశాన్ని స్వచ్ఛంగానూ ఉంచుకోవటమే. ఒక్కసారి మనకి ఎంత మంచి ఉద్దేశాలున్నా, ఉన్నతమైన ఆలోచనలున్నా, మనం పొరపాట్లు చేస్తాం. మనం పొరపాట్లు దొర్లించే అవకాశం ఉంది.

మనం చేసిన పొరపాట్లు నుంచి గుణపారం నేర్చుకుని, మళ్ళీ ఆటువంటి పొరపాట్లు జరగకుండా జాగ్రత్తపడాలి. మన పొరపాట్లు నుంచి మనం పారం నేర్చుకునే బదులు, వాటి గురించి వాపోతూ కూర్చుండే, మనం కేవలం మనని హింసించుకుంటున్నాం అంతే! అపరాధ భావం అంటే మనకి మనం చేసుకునే హింస. అపరాధ భావనని తప్పించుకునేందుకు ఒకటే ఉత్తమ మార్గం ఉంది. అది దేవునికి సర్వస్య శరణాగతి చేసి, మనం చేసిన పొరపాటుకి పశ్చాత్తాప పడి, క్షమించమని కోరాలి.

‘ఓ భగవంతుడా! నేను అజ్ఞానం వల్లో, పరిణతి చెందకపోవటం వల్లో పొరపాట్లు చేశాను. ఆ పొరపాట్లు నుంచి నేను గుణపారం నేర్చుకున్నాను. నా అనుభవాల వల్ల నేను మరింత పరిణతి చెందాను. నా పొరపాట్లకి నన్ను నేను క్షమించుకోగలగటానికి, నిన్ను క్షమాభిక్ష కోరుతున్నాను’. దేవునికి నేను సర్వస్య శరణాగతి చేసాక, పాపం లేకుండా, పొరపాట్లు లేకుండా నన్ను నేను మరింత స్వచ్ఛంగా చూసుకోవాలి. ఇకమీదట నేను గతం గురించి వాపోను. అవి పీడకలలలాగా మాయమయిపోతాయి. నేను తాజాగా, స్వచ్ఛంగా ఉన్న మనిషిని. నాలో ఏ అపరాధ భావనా లేదు. నేను తాజాగా, స్వచ్ఛంగా ఉన్న మనిషిని. నాలో ఏ అపరాధ భావనా లేదు. నేను తాజాగా, స్వచ్ఛంగా ఉన్నాను.

పద్మోహం పద్మోహం పద్మోహం

అపరాధ భావన - 2

ప్రశాంతతకి, ఆత్మజ్ఞానానికీ ఒక పెద్ద అడ్డంకి. మనసుని తొలిచేస్తున్న అపరాధ భావన. అపరాధ భావన అంటే, మనం గతంలో చేసిన పారపాట్ల వల్ల కలిగిన బాధ. ఒక్కసారి ఈ అపరాధ భావన ఎంత తీవ్రంగా ఉంటుందంటే, ఆత్మహత్యాప్రయత్నం చేయాలనిపించవచ్చు. ఆ వ్యక్తికి. ఎప్పుడో అప్పుడు అపరాధ భావన వల్ల కలిగే బాధని మానసికంగా ప్రతి ఒక్కట్టు పడక తప్పదు. కాకపోతే కొంతమంది వాళ్ల బాధని బాహ్యటంగా ప్రదర్శిస్తే, మరికొంతమంది నిశ్చబ్దంగా భరిస్తారు. ఆధ్యాత్మిక సాధకుడిలో ఇది యింకా ఎక్కువ ఉంటుంది. ఆధ్యాత్మిక సాధకుడు ఒక ఉన్నత జీవితాన్ని ఉహించుకుని, దాన్ని పొందుదామనుకుంటాడు. కాని మూడొంతులు దాన్ని పొందలేదు. దానివల్ల అతనిలో అపరాధ భావన రేగవచ్చు. అది ఇంక ఎప్పటికీ అతని మనసుని కల్లోలపరచవచ్చు. అందుకని ఆధ్యాత్మిక సాధకుడు అపరాధ భావన అనే సమస్యని ఎలా పరిష్కరించాలో తెలుసుకోవాలి.

మనందరం ఒక విషయాన్ని గుర్తుపెట్టుకోవాలి. మనమందరం తప్ప చేసే అవకాశం ఉందని. మానవమాత్రుడెవరూ పరిపూర్ణదు కాలేదు. దేవుడొక్కడే పారపాట్లకి అతీతంగా ఉంటాడు. మనమేమీ సర్వజ్ఞులం కాదు. సర్వశక్తివంతులం కాదు. తరచు మన నిర్ణయం తప్పయేయే అవకాశం ఉంది. మనం తరచు పారపాట్లు చేస్తాము. ఒక్కసారి వాటి ఫలితాలని మనమొక్కరమే అనుభవించాల్సి వాస్తే, ఒక్కసారి మన పారపాట్లకి ఎదుటి వారు ఫలితాన్ని అనుభవించాల్సి ఉంటుంది.

కుటుంబ పెద్ద పారపాటు చేస్తే, కుటుంబం మొత్తం అవస్థ పడుతుంది. ఒక సంఘ ఉన్నతాధికారి పారపాటు చేస్తే, సంఘ మొత్తం అవస్థ పడుతుంది. ముఖ్యమంత్రి పారపాటు చేస్తే, రాష్ట్రం మొత్తం అవస్థ పడుతుంది. ప్రధానమంత్రి పారపాటు చేస్తే దేశం మొత్తం అంటే కోటానుకోట్ల ప్రజలు అవస్థపడాలి. ఈ సమస్యలనించి తప్పించుకోలేము. ఎందుకంటే మానవమాత్రులన్నాక తప్పచేయటం అత్యంత సహజం.

అందువల్ల నేను నాకున్న హద్దులని అంగీకరించాలి. నేను చేయగలిగిందల్లా ఒకటే! నేను నా ఉద్దేశాలని స్వచ్ఛంగానూ, నా ఆలోచనలను మంచిగానూ, నా అంతరాత్మని స్పష్టంగానూ ఉంచుకోవాలి. నేను గతంలో చేసిన పొరపాట్లు గురించి వాపోవటం నాకిష్టం లేదు. దానివల్ల నాకేం లాభం లేదు. చేయగలిగిన పరిహారం గాని, ప్రాయశ్చిత్తంగాని ఏదైనా ఉంటే అది చేస్తాను నేను. నేను ఎవరినైనా నొప్పిస్తే, మనస్సురిగా ఆ వ్యక్తికి క్షమాపణలు చెప్పాను. ఎవరికైనా ధన సష్టం కలుగజేస్తే, నేను ఆ నష్టాన్ని పూడుస్తాను. నేను ఆ పొరపాటుని సపరిం చలేనిదైతే, నేను నిస్పహయుడిని అయితే, క్షమాభిక్ష పెట్టమని దేవుని వేడుకుని, మళ్ళీ ఆ పొరపాటుని తిరిగి చేయకూడదన్న నిర్ణయాన్ని తీసుకుంటాను. నేను గతం నుంచి పారం నేర్చుకుంటాను. దాని తర్వాత గతాన్ని మర్చిపోవాలి. అలాకాకుండా గతం గురించి వాపోతూ కూర్చుంటే, మరింత బాధ కలుగుతుంది. అనవసరంగా సమయం వృధా అవుతుంది.

నా తప్పులను అంగీకరించమనీ, అలాగే దానివల్ల కలిగే దారుణ ఫలితాలను భరించ గలిగే శక్తిని కూడా యివ్వమనీ, దేవుని ప్రార్థిస్తాను. ప్రార్థన అయ్యాక, నన్ను నేను స్వచ్ఛమైన మనిషిగా భావిస్తాను. గతంలో చేసిన తప్పుల వల్ల కలిగే పాతాల నుంచి విముక్తుడనయ్యాను. నాకు అపరాధ భావన లేదు. నా అంతరాత్మ స్పష్టంగా ఉంది. నేను మనసారా ప్రార్థిస్తే, నేను గతంలో చేసిన పాపాల నంచి విముక్తుడనయ్యాను. నేను గతంలో చేసిన పాపాల నుంచి విముక్తుడనవతాను.

అహం శుధ్యః అస్మి అహం శుధ్యః అస్మి అహం శుధ్యః అస్మి

అనుబంధం

మనలో చాలామందికున్న ఒక మానసికి సమస్య, భావపరంగా ఆధారపడటం. ఆ ఆధారపడటం ఒక వస్తువు మీద కావచ్చు. ఒక వ్యవస్థ మీద కావచ్చు, ఒక వ్యక్తి మీద కావచ్చు. భావపరంగా ఆధారపడటం ఒక సమస్య. ఎందుకంటే ఇది బెంగలను సృష్టిస్తుంది. తరచు మనని దుఃఖంలో ముంచుతుంది. పైగా ఈ భావపరంగా ఆధారపడటం ఆత్మజ్ఞానం పొందటానికి పెద్ద ఆటంకమై నిలుస్తుంది. ఆత్మజ్ఞానం అంటే స్వేచ్ఛారూపంలో ఉంటుంది. మనం భావపరంగా ఎవరిమీదో ఆధారపడి ఉన్నప్పుడు స్వేచ్ఛనెలా అంగీకరిస్తాం?

శారీరకంగా ఎదుటివారి మీద ఆధారపడక తప్పదు. అంటే తిండి, బట్ట, గూడు, అన్న ప్రాథమిక అవసరాలకి మనం ఎదుటివారి మీద ఆధారపడక తప్పదు. అందుకని శారీరకంగా ఆధారపడటంలో ఏ సమస్య లేదు. వచ్చిన చిక్కుల్లా భావపరంగా ఆధారపడటం వల్లే. మనం ఒక సూత్రాన్ని గుర్తుపెట్టుకోవాలి. ప్రపంచంలో ప్రతిదీ నిరంతరం మారుతూ ఉంటుంది. మార్పు సహజం. అందుకని మనం పట్టుకున్నదేదైనా, ఎప్పటికీ అలాగే నిలిచి ఉంటుందని చెప్పటానికి పీలులేదు.

ఒక వ్యవస్థ మారుతుంది. ఒక ప్రత్యేకమైన వస్తువు మాయమైపోతుంది. మన చుట్టూ ఉన్న మనుషులు ఎప్పటికీ ఒక్కులాగే ఉండరు. వాళ్ళ విలువలు మారుతాయి. వాళ్ళ ఉడ్డే శ్యాలు మారుతాయి. మనమీద వాళ్ళ దృక్పథం కూడా ఎప్పటికప్పుడు మారవచ్చు. ఈ నిరంతర మార్పు చెందే వస్తువుల మీద గాని, వ్యక్తుల మీద గాని ఆధారపడదామనుకున్నా, పూర్తిగా వాళ్ళ సహాయం కోరినా, మన మానసిక పరిస్థితి దెబ్బతింటుంది. మనం మనని నిర్ణాయిక పరిచే పరిస్థితులనో, అనుభవాలనో ఎదుర్కొవాల్సి రావచ్చు. అప్పుడు మనం దుఃఖింలో కూరుకుపోతాం.

నా మనసుని నేను సమతుల్యంగా ఉంచుకోవాలంటే, దానికొక్కుటే మార్గం ఉంది. నేను భావపరంగా స్వేచ్ఛగా ఉండాలి. ఊసరవెల్లిలా రంగులు మార్చే వ్యక్తులని, నిముషాల్లో తారుమారయ్య పరిస్థితులని, ఒడిదుడుకులని, లాభనష్టాలని ఘైర్యంగా ఎదుర్కొనేందుకు నాకు భావపరంగా శక్తి కావాలి. ఆ శక్తిని పొందటానికి రెండే మార్గాలున్నాయి.

ఒకటి దేవుని మీద ఆధారపడటం. ఆయనోక్కడే శాశ్వతంగా నమ్మదగిన వ్యక్తి. వేరే ఎవరి మీద ఆధారపడినా, వేరే ఎవరు అండగా నిలిచినా వాళ్ళ మారిపోవచ్చు, మారతారుకూడా. ఎన్నటికీ వీడని అండ ఎవరంటే - ఆ భగవంతుడొక్కడే. అందువల్ల నేను అంతకంతకూ భగవంతుని మీద ఆధారపడటం నేర్చుకుంటాను. ఆయన నుంచి నాకు కావాల్సిన భావపరమైన శక్తిని పొందుతాను. ప్రపంచమంతా నన్ను వదలనీగాక! నాకేం భయం లేదు. అన్నింటినీ మించిన శక్తి నాకు అండగా వుంది.

అనన్యశ్శింతయంతో మాం యే జనాః పర్యపాసతే!

తేషాం నిత్యాభియుక్తానాం యోగక్షేమం వహమ్యహమ్ (గీతః 9-22)

పరమేశ్వరుడైన నన్నె నిరంతరం అన్నయి భక్తితో చింతన చేస్తూ, నిష్కామ భావంతో సేవించువారి యోగక్షేమాలను నేనే వహిస్తాను.

ఇంకో మార్గం ఆత్మజ్ఞానాన్ని పొందటం. స్వేచ్ఛని పొందటం. ఆత్మజ్ఞానం ద్వారా స్వేచ్ఛ పొందేదాక, నేను భగవంతుని మీద తప్ప, వేరే ఎవరి మీదా ఆధారపడను. తక్కిన వాళ్ళని నేను ప్రేమిస్తే ప్రేమించవచ్చు, కానీ వాళ్లమీద భావపరంగా ఆధారపడను. వాళ్లకి నా ప్రేమని, అభిమానాన్ని పంచుతాను. కానీ వాళ్ల నుంచి ప్రేమాభిమానాలని కోరను. ఎందుకంటే అలా కోరితే అది భావపరంగా ఆధారపడటం అవుతుంది. నేను ప్రేమాభిమానాలనిబక్కుచోటినుంచే ఆశిస్తాను. నేను ఎప్పటికీ భగవంతుని ప్రేమపూరితమైన రక్షణలో ఉంటాను. నాకేం భయం లేదు.

నేను విశ్రాంతిగా ఉన్నాను. నేను విశ్రాంతిగా ఉన్నాను. నేను విశ్రాంతిగా ఉన్నాను.

శాంతోహం శాంతోహం శాంతోహం

అపనమృక్తం -1

ప్రతి ఒక్క మనిషికీ భవిష్యత్తు అగమ్యగోచరంగానే ఉంటుంది. మనకి భవిష్యత్తు గురించి ప్రణాళికలు వేసుకుని, దాన్ని అద్భుతంగా ఊహించుకుని, దానికోసం పాటుపడే సామర్థ్యం ఉంది నిజమే. మన శాస్త్రాలు కూడా మన ఇచ్ఛాశక్తిని అంగీకరిస్తాయి. మన భవిష్యత్తుని తీర్చిదిద్దుకోవటంలో మన పాతని ఒప్పుకుంటాయి. కానీ మన భవిష్యత్తుని నిర్ణయించేది కేవలం మన ప్రయత్నం మాత్రమే కాదు. అనేక కారణాలున్నాయి. అందులో మన ప్రయత్నం కేవలం ఒక కారణం మాత్రమే. దీన్నొక్కదాన్నే మనం ఊహించగలం. తక్కిన కారణాలు వేలలో ఉన్నాయి. అవి మనుష్యులు, వస్తువులు, సమయం, వాతావరణం, ప్రభుత్వం వగైరా..ఈ కారణాలన్నీ ముందే ఊహించలేనివి. అందువల్ల మన భవిష్యత్తు ఎప్పుడూ ప్రశ్నార్థకంగానే మిగిలిపోతుంది. అంటే మనకు అనుకూలంగా ఉంటుందా? అనుకూలంగా ఉండదా? ఏమో!

మనం సగటు మానవులం. అందుకే మనకి అననుకూల పరిస్థితులు కాని, ఇబ్బంది కరమైన పరిస్థితులు కాని, బాధాకరమైన పరిస్థితులు కాని ఎదుర్కొవాలంటే భయం. ఈ కారణం వల్లనే మనకి ఎంతసేపూ భవిష్యత్తు అంటే భయం. భవిష్యత్తు అంటే బెంగ. భవిష్యత్తు అంటే కంగారు. ఈ భయం, ఈ నిరంతర కంగారు, బెంగ, చింత మన ప్రశాంతతని తినేసి, మన ఆరోగ్యాన్ని కూడా దెబ్బతీస్తుంది. ఈ భయం మన ఆధ్యాత్మిక ఎదుగుదలకి ఆటంకమవుతుంది. ఈ భయం బలహీనమైన మనసు నుంచి పుట్టింది. అది ఆగమ్యగోచరమైన భవిష్యత్తుని ఆహ్వానించటానికి సిద్ధంగా లేదు. అననుకూల పరిస్థితులనించి పారిపోవటానికి ప్రయత్నిస్తుంది బలహీనమైన మనసు. మన మనసు బలహీనంగా ఉన్నవ్వాళ్ళా, మనం భయాన్ని పారద్రోలలేం.

అందువల్ల, భయాన్ని పారద్రోలటానికి ఒక్కటే మార్గముంది. అది మన మనసుని దృఢపరచుకోవటం. మన మనసుని దృఢపరచుకోవాల్సిన మార్గాల్లో ఒక మార్గం ప్రార్థన ద్వారా సర్వశక్తివంతుడైన భగవంతుని సహాయం కోరటం. రెండోపద్ధతి నాకు నేను సలహాలు యిచ్చుకోవటం ద్వారా, అంటే నా సంకల్పం ద్వారా, నా అంతర్గత శక్తిని పెంచుకోవటం.

నాకు ఖచ్చితంగా అప్రత్యక్షంగా అంతులేని శక్తి ఉంది. నేను చేయాల్సిందల్లా ఈ శక్తిని తట్టాలి. ఈ అంతర్గత మానసిక శక్తిని తట్టి పైకి లేపాలి. ఇది చేయాలంటే నాకు నేనే పదే పదే ఈ సూచనలు యిచ్చుకోవాలి. నేను శక్తివంతుడిని, నా భవిష్యత్తు ఆగమ్యగోచరంగా ఉందని నాకు తెలుసు. అననుకూలమైన పరిస్థితులు నా జీవితంలో చోటుచేసుకోవచ్చు. వాటిని నేను తప్పించుకోలేను. వాటిని తప్పించుకోవాలని కూడా నాకు లేదు. నేను వాటిని ఎదుర్కొంటాను. ఎంత గొప్ప దుష్టతినైనా ఎదుర్కొనే గట్టి ఘైర్యం ఉంది నాకు. నా మీద నాకు నమ్మకం ఉంది. నా మీద నాకు విశ్వాసం ఉంది. నేను శక్తివంతుడిని. నాకు భయం లేదు.

అభయ స్వరూపః అహం అస్మి

అభయ స్వరూపః అహం అస్మి

అభయ స్వరూపః అహం అస్మి

అపనమృక్తం -2

ఆధ్యాత్మిక సాధనలో అతి గొప్ప ఆటంకం. సరియైన ప్రయత్నం చేయకపోవటమే. మానవ లక్ష్యాలన్నీ, మానవ ప్రయత్నం వల్లనే లభ్యమవుతాయి. మన శక్తి మీద మనకి నమ్మకం ఉంటేనే మనం ప్రయత్నం చేస్తాము. ఎప్పుడైతే మనం అంతమైపోయిందీ, నిశ్చయ మైపోయింది అనుకుంటామో అప్పుడు మనం ఏ ప్రయత్నమూ చేయము. ఆధ్యాత్మిక సాధనలో ఏ ఉత్సాహమూ చూపము. ఈ అపనమ్మకం, మనం జీవితంలో కొన్ని అపజయాలని చవచూస్తే వస్తుంది. మనం చేసిన ప్రయత్నం చాలా అని నిశ్చయించుకునేబదులు, మనకి అపజయాలు రాసిపెట్టి ఉన్నాయి అన్న నిర్ధారణకొచ్చేస్తాము. ఎప్పుడైతే ఇలాంటి తెగనరికే సిద్ధాంతం పట్టుకుంటామో, అప్పుడే మన ఆధ్యాత్మిక జీవితం నిశ్చలమైపోతుంది. అందువల్ల ఆత్మాత ముఖ్యమైన విషయం మన దృక్ప్రథాన్ని మార్చుకోవటం. మనం భగవద్గీతలోని అతి ముఖ్యమైన బాధని గుర్తుంచుకోవాలి.

ఉద్దరేదాత్మనాత్మనాం, నాత్మనమవ సాదయేత్!

అత్మవ హ్యత్మనో బంధుః ఆత్మ ఎవ రిపురాత్మనః (గీతః 6-5)

మనుష్యులు ఈ సంసార సాగరం నుంచి తమను తామే ఉద్ధరించుకోవాలి. తమకు తామే అధోగతిపాలు కారాదు. ఎందుకంటే లోకంలో వాస్తవంగా తమకు తామే మిత్రులు, తమకు తామే శత్రువులు.

నా భవిష్యత్తుకు నేను బాధ్యడిని. తక్కిన అంశాలు కూడా కారణమవచ్చు, కానీ దేవుని కృప కూడా కేవలం ఒక అంశం మాత్రమే అవుతుంది. నా భవిష్యత్తు వెనుక ముఖ్య శక్తిని నేనే. నేను తక్కినవారి సహాయం పొందవచ్చు. భగవంతుని దీవెనలు కూడా పొందవచ్చు. నిజానికి నేను తక్కినవారి సహాయం పొందితీరాలి. భగవానుని దీవెనలు పొందితీరాలి. కానీ ఇవేపీ నా ప్రయత్నాన్ని తోసిపుచ్చలేవు. నాలో కోపం, అధైర్యం, భయం లాంటి భావపరమైన బలహీనతలుంటే, నేను నా మనసుని జాగ్రత్తగా పరిశీలించి, చాలా చాలా నిదానంగా నా దృక్పథాన్ని మారుస్తా రావాలి. నన్ను కాస్త ముందుకు తోయమని, లేదా నాకు మరికాస్త శక్తినివ్వమని దేవుని పూజించవచ్చేమో కాని, నేను మారాలని నేను నిశ్చయించుకోవాలి. దాని గురించి నేను కష్టపడాలి.

నా బలహీనతలేమిటో గుర్తించాలి. వాటిని జాగ్రత్తగా నడిపించాలి. వాటిని ఖండించాలి. నా ప్రతి ఆలోచననీ, నా ప్రతి పలుకునీ, నా ప్రతి చర్యనీ నేను జాగ్రత్తగా గమనించాలి. ముద్రారాక్షసాలని జాగ్రత్తగా గమనించినట్టుగా. ముద్రారాక్షసాలని గమనించే వ్యక్తి అంటే పుస్తకం అచ్చవేయకముందు తప్పులు దిద్దేవాడు. అతను ఒక్కొక్క వాక్యాన్ని, ఒక్కొక్క పదాన్ని, ఒక్కొక్క అక్షరాన్ని జాగ్రత్తగా, భూతద్వంలోంచి చూసినట్టుగా చూస్తాడు. ఎంత పెద్ద పుస్తకమైనా సరే, ఈ విధంగానే దిద్దబడాలి.

ఆ విధంగా నా జీవితంలో నేను ఆలోచించే ప్రతి ఆలోచనా, నేను మాటల్లాడే ప్రతి మాటా, నేను చేసే ప్రతి పనీ ఉన్నాయి. నా జీవితాన్ని ఎదుటివారు చదవాలంటే నేను ముందుగా నా జీవిత పుస్తకంలోని తప్పులు దిద్దాలి. ఈ పని నేనొక్కడినే చేయగలను. ఈ పని నేనొక్కడినే చేయాలి కూడా. అలా చేయటానికి కావాల్సిన శక్తిని, నమ్మకాన్ని నాకు యివ్యమని నేను భగవానుని కోరుతున్నాను. భగవంతుని కృపతో నేనా పని చేయగలనని నాకు నేను చెప్పాకోవాలి. నన్ను నేను మార్చుకోగలనని నాకు నమ్మకం ఉంది. నేను నా నడవడికను మార్చుకోగలను. నేను నా ప్రవర్తనని మార్చుకోగలను. నన్ను నేను మెరుగుపరచుకోగలను.

నాకు నమ్మకం ఉందిః నాకు నమ్మకం ఉందిః నాకు నమ్మకం ఉందిః